

Maite Marzo

25 anys de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés – URL

Recepció: 14/10/18 / Acceptació: 26/11/18

Resum

Aquest article relata els fets històrics més significatius dels 25 anys de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés, de la Universitat Ramon Llull. Fets que han marcat la trajectòria formativa i l'evolució com a centre universitari de referència en el sector de formació socioeducativa.

Paraules clau

Grau en Educació social, Grau en Treball social, Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés, Universitat Ramon Llull, Trajectòria d'una institució

25 años de la Facultad de Educación Social y Trabajo Social Pere Tarrés - Universidad Ramon Llull

Este artículo relata los hechos históricos más significativos de los 25 años de la Facultad de Educación Social y Trabajo Social Pere Tarrés, de la Universidad Ramon Llull. Hechos que han marcado la trayectoria formativa y la evolución como centro universitario de referencia en el sector de formación socioeducativa.

Palabras clave

Grado en Educación Social, Grado en Trabajo Social, Facultad de Educación Social y Trabajo Social Pere Tarrés, Universidad Ramon Llull, Trayectoria de una institución

25 years of the Pere Tarrés Faculty of Social Education and Social Work at Universitat Ramon Llull

This article presents the most significant moments in the 25-year history of the Pere Tarrés Faculty of Social Education and Social Work at Universitat Ramon Llull – the events and achievements that have marked the school's formative trajectory and evolution as a benchmark university centre in the field of socio-educational training.

Keywords

Degree in Social Education, Degree in Social Work, Pere Tarrés Faculty of Social Education and Social Work at Universitat Ramon Llull, Trajectory of an institution

Com citar aquest article:

Marzo Arpón, Maite (2018).
25 anys de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés –
Universitat Ramon Llull.
Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa, 70, 123-129

ISSN 2339-6954

El motiu que ens ha portat a escriure aquest article és compartir amb vosaltres una celebració molt especial per a nosaltres: els 25 anys de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés

El motiu que ens ha portat a escriure aquest article és compartir amb vosaltres una celebració molt especial per a nosaltres: els 25 anys de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés, de la Universitat Ramon Llull (a partir d'ara FESTS-PT-URL). Presentem un recorregut retrospectiu pels moments i els fets més significatius d'aquest període i és, en si mateix, un acte de celebració que suma a d'altres que s'han organitzat aquest any 2018.

Volem compartir amb vosaltres la nostra trajectòria que, en molts casos, si heu estat lectors habituals des dels inicis d'*Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, o formeu part de la comunitat acadèmica, haureu viscut en directe amb nosaltres.

L'article relata de forma cronològica, en una primera part, els fets més rellevants que han configurat la FESTS-PT-URL per explicar la trajectòria formativa des dels seus orígens i el model pedagògic que la caracteritza; i en una segona part recull els elements fonamentals que han contribuït que la Facultat ocupi, en l'actualitat, un posicionament inqüestionable en el mapa universitari en àrees com la recerca i la qualitat de la formació universitària, així com en el terreny professional, amb una àmplia i consolidada ocupació dels nostres titulats.

De ser Escoles Universitàries a esdevenir Facultat o del salt de les diplomatures als graus, màsters i doctorat

L'aventura de la Facultat, com la coneixem ara, va començar fa 25 anys amb l'aprovació del Reial Decret 1420/1991, de 30 d'agost, pel qual s'estableix el títol universitari oficial de Diplomata en Educació Social. Un equip de professors de la Fundació Pere Tarrés, amb experiència formativa en el sector socioeducatiu, va iniciar la impartició d'aquests estudis en el marc de la Universitat Ramon Llull (d'ara en endavant URL) el curs 1992-1993; però no va ser fins al curs 1997-1998, amb la publicació del Decret 94/1998, de 31 de març, que es va reconèixer l'Escola Universitària d'Educació Social Pere Tarrés, dins d'aquesta universitat. La primera promoció de diplomats en Educació Social (1992-1995) recordarà les aules del carrer Numància, número 149-151 de Barcelona, tot i que va graduar-se a l'edifici del carrer Carolines, número 10, seu de l'Escola Universitària durant tretze cursos.

A la mateixa època, els estudis universitaris de diplomata en Treball Social que impartia l'Escola Universitària de Treball Social de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona (ICESB) es van homologar per la URL arran de l'aprovació del Reial Decret 2306/1996, de 31 d'octubre, que regulava l'adscripció de l'ICESB a aquesta Universitat.

Aquestes dues escoles universitàries, que treballaven conjuntament en el marc de la URL des de l'any 2001, van constituir-se a la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés, de la URL, el 31 de gener de 2010 (IUE/26/2010 de 14 de gener). Aquesta transformació es va forjar a l'actual seu del centre universitari del carrer Santaló, número 37, de Barcelona.

L'evolució natural d'Escoles Universitàries a Facultat va possibilitar un impuls i un creixement del projecte formatiu cap a estudis universitaris superiors en el marc de l'Espai Europeu d'Educació Superior: les diplomatures van esdevenir estudis de grau en Educació Social i grau en Treball Social el curs 2009/10; el curs 2007/08 es van desplegar els màsters universitaris de Direcció, gestió i intervenció en serveis socials, el de Pedagogia social i comunitària: lideratge de la transformació socioeducativa, i també el màster universitari en Prevenció i gestió de riscos a la comunitat, en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona i, posteriorment, en el curs 2009/10, el màster universitari en Models i estratègies d'acció social i educativa en la infància i l'adolescència i, recentment, el de Gerontologia i promoció de l'autonomia personal.

La contribució formativa i investigadora i el nivell d'aquests màsters, segons MECES, juntament amb l'afinitat d'àrees de coneixements interdepartamentals i la col·laboració intracentres, en la mateixa URL, va impulsar la creació del Programa de Doctorat en Ciències de l'Educació i l'Esport (Real Decret 99/2011) del qual ja comptem amb els primers doctorats a la Facultat.

Més enllà de les titulacions oficials, moltes persones s'han, o us heu, especialitzat i/o actualitzat professionalment amb l'àmplia i variada oferta de titulacions de postgrau pròpies que s'han desplegat a casa nostra, al territori espanyol, europeu i llatinoamericà al llarg d'aquests anys.

I sent coherents amb la incorporació de la formació al llarg de la vida i amb la màxima "no es tracta d'afegir anys a la vida, sinó d'afegir vida als anys", el curs 2008-09 es va posar en marxa el Programa Universitari de Gent Gran. Aquest programa es va dissenyar amb la voluntat d'oferir a les persones de 55 anys o més la possibilitat d'incorporar-se a la vida universitària i fomentar així la seva participació en la societat, a més d'un envelliment actiu, saludable i solidari, mitjançant els processos de relació entre iguals, però també amb els joves universitaris.

Aquesta visió retrospectiva de les titulacions visualitza una aposta institucional de compromís vers la formació dels actuals i futurs professionals de l'acció social, així com una consolidada presència formativa en el sector socioeducatiu i una clara voluntat de la Facultat de voler atorgar i equiparar els professionals de l'acció social i educativa amb els d'altres disciplines afins mitjançant una formació universitària i investigadora de qualitat a més

Aquesta visió retrospectiva de les titulacions visualitza una aposta institucional de compromís vers la formació dels actuals i futurs professionals de l'acció social, així com una consolidada presència formativa en el sector socioeducatiu i una clara voluntat de la Facultat de voler atorgar i equiparar els professionals de l'acció social i educativa amb els d'altres disciplines afins

de contribuir, juntament amb els col·legis professionals i altres estaments, a la consolidació de les professions socioeducatives i el reconeixement d'aquestes.

Hi ha un tret característic i transversal comú a aquesta amalgama de titulacions i diversitat d'àrees de coneixement en què aprofundeixen, i és el model pedagògic. A la Facultat hem desenvolupat un estil formatiu que ens caracteritza i ens diferencia d'altres centres universitaris, i que va un pas més enllà de l'acadèmia per aproximar-se a un acompanyament educatiu en què l'alumne és el centre de la formació. L'article 19 del Reglament de Règim Interior de la Facultat, que en recull els trets identitaris, fa referència a la "participació activa de l'alumnat en el seu procés formatiu, com a protagonistes centrals de l'experiència educativa"; també parla de la "cura especial de l'atenció personal, de l'acompanyament al llarg de tot el procés formatiu i del clima de la relació entre totes les persones membres de la comunitat universitària", i es reforça aquesta idea a l'article 23, on diu que el professorat forma i acompanya les persones estudiants en el procés d'aprenentatge al llarg del estudis.

Veiem en aquests articles la voluntat i intencionalitat d'un model formatiu que aposta per un acompanyament als estudiants, un acompanyament amb una doble dimensió acadèmica i humana, que combina els dos sabers que també apuntalen l'essència de la URL: ser i saber.

A França, cap als anys setanta i vuitanta s'explicava aquest concepte mitjançant un paral·lelisme amb el món musical que m'evoca el nostre model formatiu en aquest sentit: parlem de l'acompanyament musical quan entren en sintonia dos personatges, cadascú en el seu paper, que es necessiten i que un no està tocant l'instrument per a l'altre, sinó que és cadascú qui està interpretant la mateixa partitura o la mateixa peça amb adaptacions musicals diferents... Per a nosaltres, en aquesta sintonia hi participen més de dos músics, podríem dir que som una banda. Sí que és cert que cada músic toca l'instrument a la seva manera, al seu ritme amb el seu to personal, i que hi ha un director que dirigeix la banda, també a la seva manera i al seu estil, però entre tots, i amb la suma de les individualitats, la peça sona, i sona bé. Tots els músics acaben tocant la mateixa melodia, però l'art dels directors que acompanyen rau a saber extreure el millor de cada músic a còpia de respectar el ritme personal, escoltar les particularitats individuals i orientar els interessos genuïns, tot estirant les potencialitats de cada músic fins on pugui arribar i una mica més, com deia Wilhelm Reich.

Aquest model pedagògic, combinat amb una formació rigorosa, reflexiva i de qualitat, és part de la nostra essència com a Facultat, i acompanya educativament i forma per a tocar un ampli repertori de peces en escenaris molt diversos, alguns dels quals, encara per descobrir.

Per arrodonir aquesta metàfora, cal afegir-hi que no seria possible aconseguir aquesta harmonia musical sense l'acompanyament dels qui es troben a les bambolines i que, des d'un segon pla, vetllen perquè l'acústica de la sala i la disposició de l'espai, els focus, l'utilatge, el cablejat, les cadires i les partitures estiguin adequadament disposats per a quan s'axiequi el teló.

No seria possible aconseguir aquesta harmonia musical sense l'acompanyament dels qui es troben a les bambolines i que, des d'un segon pla, vetllen perquè l'acústica de la sala i la disposició de l'espai, els focus, l'utilatge, el cablejat, les cadires i les partitures estiguin adequadament disposats per a quan s'axiequi el teló

Eixos vertebradors en la consolidació de la Facultat: la recerca, la internacionalització i la qualitat com a motor de millora contínua

Avui en dia parlem d'una Facultat consolidada fruit de la confluència i l'assoliment d'unes fites de caràcter transversal necessàries per a l'evolució i la qualitat formativa, i per al creixement de la institució que, amb un component de reconeixement per organismes externs, ens posiciona com a un centre formatiu universitari de referència en el sector social.

Un d'aquests factors és la recerca. El primer grup de recerca reconegut per l'AGAUR (2014 SGR 1268) va ser el Grup INQUAS (innovació, avaluació i qualitat en l'acció social). Aquest grup va posar les bases de la recerca a la Facultat i va evolucionar cap a l'actual GIAS (Grup d'Innovació i Anàlisi Social) reconegut com a grup preconsolidat per l'AGAUR (2017 SGR 1002). El GIAS ofereix la possibilitat a professors, estudiants i caps de pràctiques de vincular-se a la Facultat mitjançant algun projecte de recerca d'una de les tres línies actuals d'investigació: acció comunitària i desenvolupament social; governança, gestió i polítiques socials; ètica, responsabilitat professional, competències i tècniques en contextos complexos.

Relacionat amb la recerca i la difusió del coneixement, la revista *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, que edita la Facultat en català i en castellà, s'ha convertit en la publicació de referència dels estudiants i dels professionals de la intervenció social a Catalunya, Espanya i Llatinoamèrica amb 69 números publicats de forma ininterrompuda amb caràcter trimestral des de l'any 1995 i, més recentment i amb una trajectòria més curta, la col·lecció de llibres *Universitat i Acció Socioeducativa* de l'editorial Claret és una via de difusió del saber acumulat d'anys d'experiència de professors de la Facultat.

Els seminaris, les jornades i els congressos organitzats per la Facultat com a espais de transferència i difusió del coneixement més enllà de les aules, completen el recorregut fet al llarg d'aquests 25 anys en recerca.

Alineat amb el creixement en recerca, hem de parlar de la internacionalització de la Facultat per tres motius: l'elevada mobilitat d'estudiants, de curta i llarga durada, i els intercanvis de professorat amb les 57 universitats i orga-

nitzacions socials d'arreu del món amb què mantenim convenis; el Seminari de Freiburg, organitzat entre la Katholische Hochschule Freiburg i la Facultat, amb una trajectòria de 28 anys d'intercanvi, així com la participació juntament amb la Universitat de Deusto i la de Comillas en el marc del Campus Aristos Mundos, una fita assolida per la URL.

Un dels darrers projectes que s'ha incorporat a la Facultat i que la enriqueix és la Càtedra de justícia social i restaurativa, inaugurada el novembre del 2016 i que, mitjançant la recerca i la formació, promou un model de justícia que emfatitza una visió reparadora del delicte que inclogui una resposta més global des d'un punt de vista ètic, social i més coherent.

No pot faltar en aquest repàs una menció a la cultura de la qualitat i la millora contínua com a tret nuclear a la Facultat. Poso en valor l'acreditació de totes les titulacions oficials i el mèrit de ser el primer centre universitari de Catalunya que ha assolit l'acreditació institucional per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, i ratificada pel Consejo de Universidades l'octubre del 2018, a més de la certificació per la Norma ISO 9000 de la formació universitària.

Finalitzo aquest recorregut històric amb el record de dos moments molt especials pel seu simbolisme en el món acadèmic universitari i amb molt de sentit per a la nostra missió: la investidura com a Doctores Honoris Causa per la URL, a proposta de la Facultat, de Nelsa Curbelo, directora de la Fundación Ser Paz en Guayaquil, pel seu treball en defensa dels drets humans, de la no-violència i amb les bandes llatines l'any 2012, i de Victòria Molins el 2015, religiosa teresiana entregada a la tasca d'acompanyar persones en situació de fragilitat al barri del Raval de Barcelona.

Les persones: nosaltres i vosaltres o tots plegats

Aquesta història que us he explicat l'hem anat construint amb la suma dels esforços, energies i treball de persones que perseguim un món millor a partir de la formació i de la recerca, i en la qual hem participat molts i diversos actors externs i interns, alguns ja jubilats i uns altres que ens han deixat. Formem part d'aquest gran col·lectiu el personal docent i investigador i el personal d'administració i serveis de la Facultat, l'equip humà dels serveis comuns de la FPT i del Rectorat de la URL, i els caps de pràctiques d'entitats col·laboradores; però no podem oblidar que, sense els estudiants, els lectors (vosaltres), els assistents a seminaris, jornades i congressos, els participants en les recerques i les institucions ocupadores d'aquests perfils professionals,

Finalitzo aquest recorregut històric amb el record de dos moments molt especials pel seu simbolisme en el món acadèmic universitari i amb molt de sentit per a la nostra missió: la investidura com a Doctores Honoris Causa per la URL de Nelsa Curbelo, directora de la Fundación Ser Paz en Guayaquil, l'any 2012, i de Victòria Molins el 2015, religiosa teresiana

en general, difícilment hauríem crescut d'una forma tan progressiva. Així que només em queda donar-vos les gràcies a tots i totes per creure, confiar i fer possible la nostra Facultat, la Pere Tarrés.

Estic segura que ens retrobarem en un futur proper en alguna de les activitats que impulsem des de la Facultat, però mentrestant, gaudim i felicitem-nos per la feina feta!

Maite Marzo Arpón
Professora de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés
Universitat Ramon Llull
mmarzo@peretarres.org

Bibliografia

Catalunya. Decret 94/1998, de 31 de març, pel qual es reconeix l'Escola Universitària d'Educació Social Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull amb seu a Barcelona, c. Carolines, núm. 10 (DOGC núm. 261, de 9 d'abril de 1998).

Catalunya. IUE/26/2010, de 14 de gener, per la qual es dona conformitat a la creació de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés, per fusió de l'Escola Universitària d'Educació Social i de l'Escola Universitària de Treball Social Pere Tarrés, de la Universitat Ramon Llull.

Espanya. Reial Decret 1420/1991, de 30 d'agost, pel qual s'estableix el títol universitari oficial de Diplomats en Educació Social i les directrius generals pròpies dels plans d'estudis conduents a la seva obtenció. BOE, núm. 243, de 10 d'octubre de 1991, pàgines 32891 a 32892.

Espanya. Reial Decret 2306/1996, de 31 d'octubre, pel qual s'homologa el títol de Diplomats en Treball Social de l'Escola Universitària de Treball Social de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona (ICESB) de la Universitat Ramon Llull. BOE, núm. 280, de 20 de novembre de 1996, pàgina 35027.

Fundació Pere Tarrés (2011). *Reglament de Règim Interior de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés*. Document núm. 20

1. Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior.
